

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
MOKESČIO FINANSŲ ĮSTAIGOMS IR
MOKESČIŲ ADMINISTRAVIMO ĮSTATYMO NR. IX-2112 13 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Pagal Lietuvos banko kas ketvirtį skelbiamą bankų veiklos apžvalgą 2020 m. spalio 1 d. duomenimis, šalyje banko arba specializuoto banko licencijas turėjo 10 bankų, o kaip užsienio bankų filialai veikė 7 bankai. Per devynis mėnesius 2020 metų šios finansų įstaigos uždirbo 213,1 mln. EUR pelno. Bankų sistemos turtas siekia 35,3 mlrd. EUR. Lietuvoje veikiančios finansų įstaigos ir bankai nuolat didina atliekamų operacijų įkainius savo klientams, didina paskolų palūkanas, apriboja bei apmokestina Lietuvos žmonių priėjimą prie savo pinigų, o prie valstybės išlaikymo mokesčiais prisideda menkai. Bankai siekdami didinti savo pelnus Lietuvos žmonių sąskaita, neatsižvelgia į socialinį teisingumą bei visuomenės interesą. Lietuvoje veikiantys bankai tikslingai mažina pelną, susikuria mechanizmus kaip išvengti mokesčių arba sumokėti jų kiek įmanoma mažiau. Dažnai bankai uždirbtą pelną skubiai perveda į pirminius bankus savo šalyse, skolinasi iš pirminių bankų milžiniškomis palūkanomis ir t.t. Būtina užtikrinti, kad bankai taptų rimtais mokesčių mokėtojais.

Projekto tikslas yra papildomos valstybės biudžeto pajamos, kuriomis būtų finansuojamos išlaidos socialinėms reikmėms (išmokoms vaikams, Šeimos kortelės projekto vystymui, pensijų didinimui ir kitiems valstybės poreikiams tenkinti). Projektu siekiama užtikrinti didesnę nei iki šiol finansų institucijų prisidėjimą prie šalies biudžeto pajamų. Projektas numato finansų įstaigas ir draudimo įmones apmokestinti mokesčiu, kuriuo bus apmokestintas minėtų subjektų turtas (aktyvai).

Panašaus pobūdžio mokestis finansų institucijoms jau senai galioja kituose Europos šalyse: Didžiojoje Britanijoje nuo 2011 metų, Vengrijoje nuo 2010 m., Portugalijoje nuo 2011 m. Prancūzijoje nuo 2011 m. Švedijoje nuo 2008 m.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Įstatymo projekto iniciatoriai - Seimo nariai

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Šiuo metu finansų įstaigos ir draudimo bendrovės moka pelno ir kapitalo mokesčius, kurie yra itin žemi ir neproporcingi uždirbamam pelnui. Neretai šios įstaigos uždirbtą pelną sudėlioja taip, kad jo apskritai nelieta, tokiais atvejais šis didelis finansinių paslaugų ir operacijų sektorius labai mažai prisideda prie valstybės biudžeto išlaidų finansavimo.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Įstatymo projektas numato, kad finansų įstaigų aktyvai, kurių suma yra didesnė kaip 100 mln. EUR ir draudimo įmonių aktyvai, kurių suma didesnė kaip 50 mln. EUR bus apmokestinti 0,0334% mėnesiniu tarifu arba 0,4% metiniu. Pagrindas apmokestinimui sumažinamas sumomis,

kurias mokesčio mokėtojas investavo į Lietuvos Vyriausybės vertybinius popierius, o taip pat padidino nuosavas lėšas.

Bankų, kitų finansų įstaigų bei draudimo bendrovių apmokestinimas reikšmingai padidintų įplaukas į biudžetą, kuriame daug metų trūksta lėšų būtiniausiems valstybiniais įsipareigojimams vykdyti, padarytų finansinę sistemą patikimesnę, teigiamai atsilieptų bankų antimonopolinei politikai.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Priėmus teikiamą įstatymo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Priimtas įstatymas kriminogeninei situacijai ir korupcijai įtakos neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Įstatymo neturės įtakos verslui.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Priėmus teikiamą įstatymo projektą kartu reikės papildyti Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 13 straipsnį.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Nereikia

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Įstatymo įgyvendinimas biudžeto lėšų nepareikalaus.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno *Eurovoc* terminus, temas bei sritis:

„mokestis finansų įstaigoms“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra.

Seimo nariai

Česlav Olševski

Rita Tamašunienė

Beata Petkevič